

IZ KALEVALE

MÄRTA ELMGREN — FR. BEZLAJ

PRVA RUNA

Mislim se je zahotelo,
Mojo pamet je prevzelo,
Da pričel bi pesem peti
In v besedah razodeti
Speve moje domačije,
Naših prednikov spomine.
V ustih pesmi se topijo
In besede lijejo,
Po jeziku spolznejo,
Preko ustnic zdrknejo.

Dragi bratec moj, prijatelj
In tovariš iz mladosti,
Pojdi, skupaj bova pela,
Skupaj bova spev pričela.
Usoda naju je združila,
Ko sva vsak drugje blodila.
Malokdaj se snideva,
Redkokdaj obiščeva
Na samotnih teh planjavah,
Bednih severnih pustinjah.

Torej si roke podajva,
Prste s prsti si skleniva,
Skupaj pesem si zapojva,
Najkrasnejšo, ki jo znava,
Da zaslišijo jo dragi,
Da vzbudiva hrepenenje,
Da razvnameva mladino
In rastoče pokolenje.
Naše pesmi sva zložila,
Najin spev sva pridobila
Izza pasa Väinämöina,
Izpod nakla Ilmarina
In iz meča Kaukomiela,
V brzih pšicah Joukahajna,

Iz prostranih polj Pohjole,
Na planjavah Kalevale.

Davno jih je pel moj oče,
Ko je tesal toporišče,
Mati me jih je učila,
Ko kolovrat je sukala,
Ko sem še po štirih lazil
In ji plezal na koleno,
Mlečno dete nebogljeno,
Popackano s kislim mlekom:
O čarobnem mlinu Sampo
In o čarih Luohinih;
Sampo se postara v spevu,
Louhi se razblini v čarih,
Vipunen zamre v pesmih
In v norčijah Lemminkäinen.

A še vse drugačnih pesmi,
Čarovnij sem se naučil.
Na razpotju sem jih slišal,
V resju sem si jih natrgal,
Iz suhljadi jih nalomil,
Iz vode sem jih izvlekel,
Iz vršičkov vej izvabil
In po travnikih nagrabil,
Ko sem še na pašo hodil
Ves dan po zelenih tratah
In po jagod polnih jasad,
Svoji kravici sem vodil
Črno Murikki in Kimmo.

Mraz mi pesmi je prepeval,
V dežju so mi prišumele,
V valu plavali so spevi,
V vetru čul sem njih odmeve,
Ptice so jih zlagale,

V vejah so se oglašale.
Vse sem v svitek si namotal,
V butaro sem jih povezal,
Svitek na sani naložil,
Butaro navrh poveznil.
Sanke sem domov zapeljal
In na gumno sem jih zviekel,
Na policah v kašči zložil
In v kadeh bakrenih shranil.

Dolgo so bile na mrazu,
Dolgo so v kadeh ležale.
Ali naj jih z mraza vzamem,
Naj ostrgam jih zmrzali
In v izbo jih privlečem
Ter jih položim k ognjišču,
Pod gredi naj jih obesim
Na lepo rezljanem stropu?
Naj odprem vam skrinjo pesmi,
Naj razvežem culo spevov,
Klopčič odmotam spominov,
Naravnam naj vozle rekov?

Dobro pesem vam zapojem,
Lepe hranim v svojem grlu.
Mnogo piva prinesite,
Vrče s kvasom napolnite!
Če ne daste mi pijače,
Vam zapojem spev drugačen.
Tudi ob vodi peti utegnem —
V suhih ustih spev raztegnem
In če bo večer prekratek,
Noč do zore vam prepojem;
V radost jutrišnjega dneva
Bo do svita konec speva.

Tako sem slišal govoriti,
Tako slišal pesem peti:
Same se noči zmračijo,
Dnevi se sami svetlijo:
Prav tako se je rodil sam
Večni pevec Väinämöinen

Iz nositeljice vitke
Ilmatari, zračne hčere.

Deklica, boginja zraka
Svoje dolge mlade dneve
Je v samoti preživela
In v devištvu posvečenem
Na prostranem zračnem dvoru
V neobzidanih prostorih.
Dolgčas ji je tam postalo,
Težko je bilo živeti
V neoskrunjenem devištvu
V tihih zračnih bivališčih
Na obokanih višavah
Na brezkončni tej planjavi.

Zapustila je višine,
Se spustila na valove,
Na modro morsko površino,
Na kipeči hrbet vode;
Dvignila se je nevihta,
Završali so vetrovi,
Zakipeli so valovi
In razpenjeni vrtinci.
Burja deklico zibala,
Vihra se je z njo igrala
Na razburkani gladini,
Na teh grivastih valovih
In v razsajanju nevihte
Jo je morje oplodilo.
Deva v morju je nosila
Svoje breme v bolečinah
Dolgi, težkih sedemsto let;
Več, devet vekov je plula
Po valovih v hudih mukah
Ne da bi roditi mogla.

Plavala je mati vode,
Plula k vzhodu in zahodu,
Plavala na jug in sever,
Vse smeri vetrov preplula
In nosila težko breme

Po valovih v hudih mukah
 Ne da bi roditi mogla.
 Tiho deva je ihtela
 In tožila sama sebi:
 Oj, gorje mi, ubogi devi,
 O, prekleti moji dnevi,
 Ko svoj dom sem zapustila,
 Na valove se spustila,
 Da me mrzli veter žene,
 Da podi me burja divja
 Po brezkončnih morskih cestah
 Na valov penečih grivah!
 Bolje bi se mi godilo
 Zračni vili na višavah,
 Kot sedaj, ko v bolečinah,
 Plujem v morju, vodna mati
 In trepečem v mrziem vetru,
 Tožim in medlim v nadlogah,
 Tavam po morja širinah
 In se zibljem na gladini.
 Ukko, prvi med bogovi,
 Ki držiš nebo na plečih,
 Pridi k meni zapuščeni,
 Čuj moj klic in se usmili
 Uboge deklice v potrebi;
 Reši težkega bremena
 Ženo, ki že obupuje,
 Ki pomoči pričakuje!

Ni preteklo mnogo časa,
 Komaj ura je minila,
 Ko je po morju priletela
 Bela ptica potapljavka
 In iskala v morju kraja,
 Kjer bi si zgradila gnezdo.
 Na zapad in vzhod letela,
 Sever, jug je preiskala,
 A ni prišla do obale
 In ni našla v morju skale,
 Da bi se tam odpočila,
 Da bi gnezdo si zgradila.
 Plahutaje, prhutaje

Premišljuje, uganjuje:
 Če zgradim si gnezdo v zraku,
 Če ga postavim na valove,
 Prvi veter ga sesuje,
 Prvi val mi ga odpluje!

Smilila se je boginji
 Ilmatari, materi vod,
 Brž je dvignila koleno
 In naročje nad valove,
 Da bi mogla potapljavka
 Si na njem zgraditi gnezdo.
 Bela ptica potapljavka
 Prhutaje, plahutaje
 Vzrla njeno je koleno,
 Mistila je, da je ločje,
 Da je kupček morske trave.
 Prhutaje, plahutaje
 Se je vsedla na koleno,
 Gnezdo si na njem zgradila,
 Zlata jajca izvalila:
 Šest iz čistega zlata jajc,
 Sedmo je bilo železno.
 Potapljavka je začela
 Greti jajca v novem gnezdu,
 Grela jih dan, grela drugi,
 Grela jih še tretji dan;
 Že od tega mati vode,
 Mati vode, hčerka zraka
 Začutila je vročino,
 Žar neznosen na kolenu,
 Kot bi ogenj žgal koleno,
 Kot bi žile se topile.
 Stresla je boleče ude,
 Premaknila je koleno,
 Jajca so se skotalila
 In razbila se med padcem,
 Razdrobila v drobne kose.

Niso v valih se zgubila,
 Ne na dno se potopila,
 Spremenila so se v dobro,

Nove so stvari nastale:
 Spodnje so plasti lupine
 Rodovitno zemljo dale —
 Iz zunanjega oboka
 Modro je nebo nastalo —
 Gornja obla rumenjaka
 Se je v sonce spremenila
 In iz jajčnega beljaka
 Se je luna porodila;
 Kar je v jajcu pisanega,
 To so zdaj na nebu zvezde,
 Kar je v jajcu črnega,
 Hudourni so oblaki.

Enomerno čas poteka,
 Hitro leta minejo
 V sonca novega žarenju,
 V zlatem soju nove lune.
 Mati vode, hčerka zraka
 Še zdaj pluje po valovih,
 Po kipečem sinjem morju.
 Voda se pred njo razgrinja
 In za njo neba modrina.
 Let devet je že minilo,
 Teklo je deseto leto,
 Ko je mlada Ilmatari
 Dvignila glavo iz vode
 In telo se v bolečinah
 Je začelo viti v krčih,
 Na širokem sinjem morju,
 Na razpenjenih valovih:
 Kamor roko je stegnila,
 Zrastli mali so otoki,
 Kjer z nogo na dno stopila,
 Je nastala ribja groblja,
 Kjer je hlipala za zrakom,
 Se je zemlja poglobila.
 Kjer je breg zadela z bokom,
 Je obalo izravnala
 In z nogo je v dno skopala
 Zatočišče morskim rakom,
 Kjer je glavo naslonila,

Vdolbla je zaliv v obalo.
 Splavala je proč od brega:
 Na širokem sinjem morju,
 So nastajale sipine
 In čeri pogubne ladjam,
 Kjer v razsajanju viharja
 Čaka nagla smrt mornarje.

Že otoki so zgrajeni,
 Rti v morje so spuščeni,
 Ločene so struje v zraku,
 Rodovitna zemlja čaka,
 Nagrmadene so skale
 V živo pisanih obalah,
 Vendar še zdaj ne rodi se
 Večni vedež Väinämöinen.
 Stari modri Väinämöinen
 V materinem je telesu
 Taval trideset poletij,
 Dolgih mrzlih zim število
 Na širokem sinjem morju,
 Na razpenjenih valovih.

Premišljuje, uganjuje,
 Kakšno bo življenje živel,
 V svojem temnem skrivališču,
 V svojem tesnem bivališču,
 Kjer ni nikdar videl dneva,
 Niti luninega svita.
 Tale stavek je izrekel,
 Te besede spregovoril:
 Pridi sonce, luna pridi,
 Veliki voz me odreši.
 Tega temnega brloga,
 Pustega prebivališča,
 Pelji me iz te ograje,
 Iz pretesnega me gnezda.
 Pusti me odpotovati
 Sina na zemljo boginje,
 Da bom videl zlato luno
 Svetlega se dne veselil,

Zbudil se je volk v močvirju,
 Dvignil se je medved v resju
 Na ležišču iz vejevja;
 Zdirjal volk je preko polja,
 Medved pricapljal po jasah,
 Ko je prišel do ograje
 In se nanjo je naslonil,
 Se je zrušil plot pod težo
 In se zvalil med skalovje;
 Medved splezal je na smreko,
 Sedel med bodeče veje,
 Da bi tam poslušal igro
 In občudoval napeve.

Vrli starec Tapio
 Gospodar gozdov prostranih
 In ves narod Tapiole,
 Mladi fantje in dekleta
 So se vzpeli na gorovje,
 Da bi bolje poslušali.
 Tudi gospodinja gozda
 Modra starka Tapiole
 Obula modre nogavice
 Z rdečim trakom okrašene
 In se vsedla je pod brezo
 Na parobek stare jelše,
 Da bi poslušala pesem,
 Lepo petje kantela.

Kar bilo ptic pod nebom,
 Kar bilo je dvokrilatih,
 Priletele plahutale,
 Prihitele frfotale,
 Slišat čudovite speve
 In se veselit napevov.
 Ko je sokol v svojem domu
 Slišal petje Suomeja,
 Pustil je mladiče v gnezdu
 In priplaval po višavah,
 Da bi slišal spev junaški,
 Ko igral je Väinämöinen.
 Pustil orel je višave,

Jastreb rezal je oblake,
 Vzletele race iz tolmunov
 In labodi iz daljnih vod.
 Tudi mali ščinkavci,
 Ptički večno žvrgoleči,
 In na stotine strnadov
 In na tisoče škrjančkov
 Je po zraku pričeblojalo,
 Sedlo starcu na ramena,
 Očetov spev občudovalo,
 Čudno igro Väinämöina.

Še celo boginje zraka,
 Lepe stvarnikove hčere
 So zaslišale igranje,
 Lepe speve kantela.
 Sedle so na svod neba,
 Druge na lok mavrice,
 Nekatere na ovčice,
 Na oblake z zlatim robom.
 Kuutar, hčerka blede lune,
 Sončna hčerka Päivätär,
 So kolovrate sukale,
 Zlata obračale stremena,
 Tkale platno z zlatim leskom,
 S čistim srebrom prepleteno,
 Na razžarjenih oblakih,
 Na nebes širokem svodu.
 Ko zaslišale so petje,
 Lepe igre mile zvoke,
 Zmedla so se jim stremena,
 Čolnički jim ušli iz rok,
 Pretrgala se zlata preja,
 Zlata nit v srebrnem blagu.

Živega bilo ni bitja,
 Niti na širokem morju,
 Kar ima jih šest plavuti,
 Ni bilo v globinah roja,
 Ki bi ne prišel poslušat
 In se veselit v veselju.
 Urno plavale so ščuke,

Somi so veslali leno,
 Prišle mrene iz globine
 In postrvi iz potokov,
 Klini mali in okuni,
 Z njimi mnogo drugih rib;
 V gostem ločju ob obali
 V lepih vrstah so obstale,
 Gnetle so se na plitvinah,
 Da bi bolje razumele
 Čudne Väinove napeve.

Z njimi kralj valov, sam Ahto
 Vodni mož z zeleno brado
 Na površje je priplaval,
 Med cvetovi skrit lokvanja
 Ginjen pesmi je poslušal,
 Kekel je in spregovoril:
 »Takih pesmi nisem slišal
 V svojem dolgem še življenju,
 Kot igra jih Väinämöinen,
 Kot jih poje večni pevec.«

Vodne vile v tolmunih,
 Sestre mladim potapjalkam,
 Svoje lase so česale,
 Svoje kodre si ravnale
 Z zlatimi so si glavniki,
 S sponkami srebrnimi.
 Ko zaskišale so speve,
 Sladke, prej neznane pesmi,
 Izgubile so glavnike,
 Zlate sponke v valovih;
 Konec je bilo česanja,
 Napol skuštrane še glave.
 Navsezadnje je prilezla
 Vodna starka, vsa porasla,
 Vzpel se je na gladino
 In brodila po valovih
 Do obraščenega brega,
 Do obrežne plitve vode;
 Rada slišala bi speve,
 Igro starca Väinämöina;

Divno zvoki so doneli,
 Čudno melodije pele:
 Viegla se je vodna starka,
 Zadremala in zaspala
 Na robu pisane je skale,
 Med kamenjem na obali.

Tako je stari Väinämöinen
 Godel dan, pregodel drugi.
 Ni bilo ga korenjaka,
 Ne junaka med junaki,
 Ne moža med možkami,
 Niti žene s kitami,
 Ki ne bi plakal med igranjem,
 Ki ne bi bil pri petju ganjen.
 Jokali mladi so in stari,
 Vsi možje neporočeni
 In oženjeni junaki;
 Tudi fantje mladoletni
 In dekleta mlada z njimi,
 Še otroci nedorasli,
 Pri teh čudovitih zvokih,
 Ko igral je stari pevec.

Tudi starcu Väinämöinu
 Solze so skrivaj pritekale
 In kanu iz očesa,
 Kakor rosa vodne kaplje;
 Grenke kakor sad močvirnic
 Debelejše kakor grah,
 Bolj okrogle kakor jajca,
 Večje kakor ptičja glava.
 Tekle solze so iz očesa,
 Kakor potok so privrele,
 Preko lica so spozizele,
 Preko lepega obličja
 In iz lepega obličja
 Pod široko, močno brado,
 Iz širokega podbradka
 Na mogočna, suna prsa,
 Iz mogočnih silnih prsi
 So pritekale na kotena,

Po junakovih kolenih
so spolzele preko nog,
Preko nog do črne zemlje
Skoz petero srajc volnenih,
Skoz šestero zlatih pasov,
Sedem modrih ogrinjal,
Osem suknjenih kaftanov.

Solze tekle so v potokih
Proč od starca Väinämöina
K bregu sinjega morja
In so iz morskega se brega
Potopile v vod globino
In pokrile morsko blato.

Vpraša stari Väinämöinen,
Vpraša in poizveduje:
»Kdo med vami bi, junaki,
Kdo med fanti mladimi
Iz junaškega rodu,
Kdo izmed sinov družine
Bi prinesel mi solze
Iz globoke, čiste vode!«
Fantje so odgovorili,
Ugovarjali vsi starci:
»Ni nikogar v vrlem rodu,
Ni ga v družini sina,
Ki bi dvignil tvoje solze
Iz globoke, čiste vode!«
Rekel je in spregovoril:
»Tistemu, ki moje solze,

Moje rosne kaplje dvigne,
Pernat kožuh bi podaril!«

Priletela mimo vrana,
Rekel ji je Väinämöinen:
»Daj, prinesi moje solze
Iz globoke, čiste vode,
Pernat kožuh ti podarim!«
Vrana ni prinesla solz.
Slišala je potapljavka,
Prihitela brž je k starcu,
Pevec prosil je in rekel:
»Potapljavka s sivim perjem,
Ti, ki bivaš v čisti vodi,
Vedno z glavo se potapljaš,
Pojdi, zberi moje solze
Iz globine čiste vode;
Dam ti kožuh lep iz perja!«
Šla je zbirat potapljavka
Svetle solze Väinämöina
Iz globine čiste vode.
Tam po črnem morskem blatu
Zbrala solze Väinämöina,
Starcu v roke položila
Svetle solze spremenjene;
Niso več vodene kaplje,
Ampak biseri prekrasni,
Ki bleste se z modrim leskom,
Da bi carje okrasili,
In vladarje veselili.

KALEVALA

Fr. Bezljaj

Visoko na severu, v oloneški in arhangelski guberniji stare Rusije, na ozemlju, kjer žive pomešani med seboj Rusi in Karelci, so se ohranili ostanki dveh kultur, ki sta drugje že popolnoma zamrli. Rusi in Finci so našli na tem redko poseljenem, gozdnatem terenu presenetljivo velike množine narodnega blaga, za katerega je bilo takoj jasno, da je moralo nastati neke drugje v popolnoma drugačnih razmerah. Ko sta Giljferding in Rybnikov v šestdesetih letih preteklega stoletja prinesla iz političnega pregnanstva svoji ogromni zbirki bylin, jima ni nihče verjel, da bi se mogle baš pesmi tako imenovanega kijevskega ciklusa ohraniti tako daleč na severu. Še bogatejše so bile poznejše najdbe na obalah Belega morja. Že dobro

generacijo pred Rusi pa so odkrili Karelijo in njeno etnografsko bogastvo finski zbiratelji. Na ozemlju, kjer prebivajo Finci, se niso ohranili niti sledovi epske narodne poezije, med Karelci pa so do danes nabrali že preko 80.000 run, ki so brez dvoma morale vse nastati nekje na Finskem.

Seveda je doba najdbe igrala veliko vlogo. Romantiki so imeli svoje predstave o narodnem blagu. Niso se brigali toliko za etnografsko točnost in znanstveno vrednost najdenih verzov, šlo jim je v prvi vrsti za to, da proslave svoj narod, dokažejo njegovo starodavno poreklo, njegovo kulturnost in najdejo po možnosti to, kar se je smatralo za vrhunec njegovega ustvarjanja, narodni epos. V letih, ko je cvetel kult helenizma, ko so našli in prevajali stare indijske epose, skoraj ni bilo v Evropi mladega človeka, ki ne bi sanjal o starih najdbah, katere naj bi proslavile njegov narod. Zato so ponarejali od kraja, od Macphersona in Chattertona do Hanke, da dolge vrste drugih, manj slavnih imen niti ne omenim — in tako je tudi mladi finski medicinec Lönnrot v večjo čast in slavo svojega naroda ponaredil Kalevalo.

Toda morda je bil on med ponarejevalci še najbolj pošten. Od leta 1822. dalje je neki zdravnik Topelius objavljal posamezne rune, ki jih je nabral v Kareliji in njegove najdbe so tako navdušile Lönnrota, da se je podal peš in brez denarja na sever. Imel je srečo, naletel je na staro družino ljudskih pevcev Perttunenov, ki so poznali ogromno množino starih run in iz nabranega materiala se mu je posrečilo kakor film sestriči narodni epos, v katerem ni bil niti en verz ponarejen v pravem smislu besede. Rune imajo svojo etnografsko vrednost, toda Lönnrotova Kalevala je enota zase in je kot taka prešla v svetovno literaturo.

Svet, o katerem pojo karelske rune, je bil romantičnim raziskovalcem popolnoma neznan. Ugibali so o napol mitološki Biarmiji, karelski državi, ki naj bi v devetem stoletju eksistirala nekje ob severni Dvini, šele pozneje so po podrobnem študiju prišli do zaključka, da so morale rune nastati drugje, kjer je že obstajal katolicizem, ki ni nikoli prodril do Karelije, na terenu, kjer se je germanska kultura stikala z domačo finsko, bržkone na jugovzhodni strani Botniškega zaliva, blizu Björneborga, koder je nekaj pičlih zgodovinskih sledov kazalo za nekdanje naselbine finskih vikingov, ki so se imenovali kveni in so bili kakor Germani vojaško organizirani pod vodstvom konungov (izraz je kakor slovansko knez iz gotskega kuning). Imena teh knezov so večinoma nordijskega porekla in tudi germanska razlaga imen junakov v Kalevali je verjetnejša od ugrofinske. Nekateri nemški etnografi so Kalevalo proglasili kratkomalo za »vzhodni nordijski epos, ki se je samo slučajno ohranil v finskem jeziku«. Seveda se ne da na vse na svetu gledati z germanskimi očali. Če so v eposu sledovi kulture germanskega sredozemskega morja, kakor radi nazivajo Baltik, je v njem toliko elementov, ki kažejo na drugačen izvor, da ga mirno lahko proglasimo za plod samostojnega kulturnega kroga ugrofinskih plemen, ki so svoj čas obsegala mnogo večji teritorij kakor danes.

Sorodne rune so našli pozneje tudi na Estonskem, kjer so si tudi priredili narodni epos Kalevi poeg, ki pa je samo komplikacija Kalevale; kot znanstveno dokazilen material pa so estonske najdbe važnejše kakor finske. Tudi v estonskih runah nastopajo kveni, ki so delali roparske pohode na sever med laponska plemena, katera so polagoma izpodrinili iz srednje Finske v puste predele za polarnim krogom. Baltska kultura se meša z neznano pagansko in ves zgodovinski nanos narodne poezije, ki jo je češki etnograf posrečeno primerjal z mestnim smetiščem ali naplavinami ob ustju reke, je spojen v čudno celoto, katera prese-

neča bralca s svojo umetniško skladnostjo. V arhangeljskih bylinah lovi bogatyr jelena na ta način, da izseka luknjo v led in čaka, da pomoli jelen glavo iz vode. V finskih runah, ki so migrirale le od zahoda na vzhod, je doživetje severa pristnejše. Njihov največji čar je v tem popolnem severnjáštvu, ki diha iz vsakega verza. Motivi so itak mednarodni, od Indije do Islandije krožijo enake snovi v narodni poeziji, toda čeprav so značaji junakov Kalevale za čudo podobni svojim vrstnikom iz Mahabharate, Ilijade ali Nibelungov, je polarni krog vtisnil karelskim runam toliko posebnosti, da učinkujejo nenavadno sveže in novo. Kalevala je epos polarnega človeka in njegove miselnosti, epos neskončnih severnih pustinj ali tunder, mnogo bolj značilen, kakor so nordijske sage, ki so se šele pozneje aklimatizirale na severu.

V dolgih polarnih nočeh se zbero — oziroma so se zbrali ljudje v koči okoli ognja in dva pevca »laulaže« sta se prijela za roke, kakor se primejo otroci po dva in dva pri hitrem vrtenju, in sta se pozibavala ob enakomernem ritmu otožnega napeva. Rune so se vlekle kakor polarna noč. Zunaj je naletaval sneg ali divjal vihar, gorje živemu bitju, ki bi ga zalotilo samega. Še bajna bitja, o katerih sta pela, najsi je bila to že smrt ali duhovi iz gozda, iz tundre in iz močvirij, so bila zbrana v svojih kočah v družinskem krogu: gospodar, gospodinja, hčere, sinovi, hlapci in dekle. Junak skrbi za svoje smuči kakor kraljevič Marko za svojega Šarca; dekle, za katero se bore, se imenuje severni sij. Vse je prepreženo s skrivnostmi, za pojma peti in čarati je en sam izraz v jeziku run.

Za povprečnega Finca pomeni Kalevala še danes to, kar je pomenila v dobi romantike. Otroci se jo uče na pamet, vsem je otipljiv dokaz narodne samobitnosti in samozvesti, niti finske literature ni mogoče umevati brez poznanja Kalevale. Toda kakor je pač usoda malih narodov in literatur na težje dostopnih jezikih, je tudi Kalevala manj poznana kakor zasluži. Prevedena je sicer v večino evropskih jezikov, toda prevodi so razen nekaj izjem filološki, težki in niti od daleč ne dosegajo originala. Finščina je že sama po sebi izredno melodičen jezik, četudi so njene konstrukcije včasih skoro pretežke za evropski jezikovni čut. Verzi v runah so preprosti, s štetim ritmom, polni aliteracij in asonanc, običajno so večina besed v verzu začenja z enakim glasom. Za primer bi navedel nekaj verzov:

Souti seppo Ilmarinen
Souti lieto Lemminkäinen
Souiti kansa kaikelainen:
Lyllyivät melat lylyiset,
Hangat piukki pihlajaiset,
Vene honkainen vapisi;
Nenä hyrski hylkehenä,
Perä koskena kohisi,
Vesi kiehui kelloloissa
Vaahti palloissa pakeni.

Vsebinska Kalevala bi kazala na to, da je nekoč eksistiral zaključen narodni epos. Toda finsko plemstvo se je že davno pošvedilo in karelsko porusilo. Ostale so samo narodne rune, poezija preprostega ljudstva, ki je stare fevdalne motive preuredilo po svoje in jih prepletlo s svojimi motivi. Tudi v tem oziru je Lönnrotova Kalevala posebnost med eposi, seveda, če jo sploh moremo prištevati mednje.